

Sygn. akt IV Pa 30/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SSO Katarzyna Antoniak

Sędziowie: SO Jerzy Zalasiński (spr.)

SO Jacek Witkowski

Protokolant st.sekr.sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa Inspektora Pracy działającego na rzecz S. G.

przeciwko J. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł.

o ustalenie istnienia stosunku pracy i inne

na skutek apelacji pozwanej J. B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 marca 2013r. sygn. akt IV P 615/12

oddala apelację

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 9.11.2012r. inspektor pracy J. K. wytaczając powództwo na rzecz S. K. domagała się od pozwanej J. G. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą: (...) w Ł.

1. ustalenia istnienia stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 2.05.2011r. do 30.04.2012r. między powódką a pozwaną;
2. ustalenia, że w okresie od 1.05.2012r. do 31.08.2012r. powódka była zatrudniona u pozwanej w pełnym wymiarze czasu pracy oraz zobowiązania pozwanej do uzupełnienia składek na ubezpieczenie społeczne i sprostowania treści wydanego powódce świadectwa pracy w części dotyczącej wymiaru czasu pracy;
3. zasądzenia na rzecz powódki ekwiwalentu pieniężnego za 20 dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego w kwocie 1.428,57 zł.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 marca 2013r. Sąd Rejonowy w Siedlcach Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że powódka S. G. była zatrudniona u pozwanej J. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. w okresie od 3 maja 2011 r. do 30 kwietnia 2012r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy oraz, że powódka S. G. w okresie od 1 maja 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. wykonywała pracę na rzecz pozwanej J.

B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy, ponadto zobowiązał pozwaną J. B. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. do uzupełnienia składek na ubezpieczenie społeczne powódki S. G. w okresie od 1 maja 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. stosownie do pełnego wymiaru czasu pracy oraz zasądził od pozwanej J. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. na rzecz powódki S. G. kwotę 1.142,85 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. W pozostałej części powództwo oddalił, zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu i wyrokowi w pkt IV nadal rygor natychmiastowej wykonalności.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że S. G. z d. K. była zatrudniona u J. B. z d. G. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. na podstawie umowy o pracę w okresie od 3.02.2011r. do 2.05.2011r. jako sprzedawca - florysta w ? wymiarze czasu pracy. Stosunek pracy ustął z upływem terminu, na jaki był zawarty. W tym okresie S. G. wykorzystwała 3 dni urlopu wypoczynkowego. Nadto otrzymała świadectwo pracy, którego treści nigdy nie zakwestionowała.

Następnie strony zawarły pisemne umowy zlecenia na okresy: od 1 do 30.09.2011r., od 1 do 31.10.2011r., od 1 do 31.12.2011r., od 1 do 31.01.2012r. od 1 do 29.02.2012r., od 1 do 31.03.2012r. oraz od 1 do 30.04.2012r. Ich przedmiotem było wykonanie przez S. G. na rzecz J. B. 20 kompozycji kwiatowych z materiałów dostarczonych przez zleceniodawcę za wynagrodzeniem 100 zł brutto.

W rzeczywistości S. G. w okresie od 3.05.2011r. do 30.04.2012r. wykonywała te same prace, co we wcześniejszym okresie w ramach łączącego ją z J. B. stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od 1.05.2012r. do 31.08.2012r. S. G. była zatrudniona u J. B. na podstawie umowy o pracę jako sprzedawca - florysta w ? wymiarze czasu pracy. Stosunek pracy ustął z upływem terminu, na jaki był zawarty. W tym okresie S. G. wykorzystwała 2 dni urlopu wypoczynkowego.

W rzeczywistości S. G. w tym okresie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy, mimo, że umowa o pracę została zawarta na ? etatu.

Z wniosku urlopowego wynika, że S. G. przebywała na urlopie wypoczynkowym w 2012r. przez 2 dni (30 i 31.08.2012r.).

W ocenie Sądu Rejonowego powódka wykazała istnienie interesu prawnego do wytoczenia w/w żądań (art. 189 kpc). Zdaniem tego Sądu powódka, z uwagi na swój wiek i staż pracy, nie mogłaby domagać się ustalenia istnienia stosunku pracy oraz wykonywania pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w trybie żądania ustalenia prawa do emerytury, aby na tej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw. Niezbędne zatem było wytoczenie niniejszego powództwa, co skutkuje uznaniem istnienia po jej stronie interesu prawnego do domagania się uwzględnienia jej żądań.

Dokonując oceny charakteru łączącej strony umowy Sąd I instancji doszedł do przekonania, że w spornym okresie powódka wykonywała pracę dla pozwanej w sposób charakterystyczny dla stosunku pracy. Nawiązanie współpracy przez strony w oparciu o umowę o pracę nastąpiło tuż przed spornym okresem. Po zakończeniu tej umowy strony formalnie zawierały ustnie lub pisemnie umowy zlecenia, lecz praca powódki odpowiadała w tym okresie sposobem jej wykonywania - pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Powódka w tym okresie wykonywała te same prace i na tej samej zasadzie, co w okresie poprzedzającym zawarcie umów zlecenia, tj. robiła bukiety, sztuczne kompozycje, wiązanki i wieńce, sprzedawała kwiaty, podlewała, wymieniała i oczyszczała kwiaty, sprzątała kwaciarnię i zaplecze. Prace te wykonywała po 8 godzin dziennie od poniedziałku do soboty. W piątki i w soboty powódka pomagała pozwanej w dekorowaniu ławek i klęczników w kościołach, a w czwartki przyjmowała dostawy kwiatów, za co otrzymywała dodatkowe wynagrodzenie. Nadzór pozwanej sprowadzał się do wydania poleceń w zakresie zlecenia wykonania zamówienia złożonego przez klienta, a następnie sprawdzenia tego wykonania. Gdy powódka chciała wcześniej wyjść z pracy, to musiała uzyskać zgodę pozwanej. Zdaniem Sadu I instancji pozostaje bez znaczenia okoliczność, że według pozwanej powódka w tym okresie nie była zainteresowana zawarciem umowy o pracę, lecz jedynie uzyskiwaniem jak najwyższego dochodu, gdyż, nawet gdyby tak było, to w myśl art. 22 § 11 kp zatrudnienie w warunkach wynikających z art. 22 § 1 kp jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Wolą stron nie można zatem uchylić pracowniczego charakteru zatrudnienia w sytuacji, gdy faktycznie on wystąpił.

Jeżeli chodzi o żądanie ustalenia, że powódka w okresie od 1.05.2012r. do 31.08.2012r. wykonywała pracę na rzecz pozwanej w pełnym wymiarze czasu pracy to, w ocenie Sądu Rejonowego, ze spójnej relacji powódki i pozwanej jednoznacznie wynika, iż w tym okresie, mimo łączącej strony umowy o pracę w ? wymiarze czasu pracy, powódka faktycznie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. po 8 godzin dziennie. Okoliczność, że powódka w tym okresie była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, podczas gdy składki na ubezpieczenie społeczne były odprowadzane od ? wymiaru etatu, skutkuje w konsekwencji obowiązkiem uzupełnienia przez pozwaną składek na to ubezpieczenie stosownie do pełnego wymiaru czasu pracy zgodnie z treścią przepisów rozdziału 3 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

Zdaniem Sądu Rejonowego zasadne okazało się żądanie zasądzenia na rzecz powódki kwoty 1.142,85 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Powódka była zatrudniona u pozwanej w oparciu o umowę o pracę od dnia 3.02.2011r. do 2.05.2011r. w ? wymiaru czasu pracy, co wynika z niekwestionowanego przez nią świadectwa pracy i zgodnie z art. 154 § 1 i 2 kp nabyła prawo do 3 dni urlopu wypoczynkowego. Jak wynika z tego świadectwa, powódka urlop w tym wymiarze wykorzystała, a treści tego dokumentu nigdy nie kwestionowała.

Następnie powódka była zatrudniona od 3.05.2011r. do 31.12.2011r. i nabyła prawo do 13 dni urlopu oraz od 1.01.2012r. do 31.08.2012r. i nabyła prawo do także do 13 dni urlopu wypoczynkowego proporcjonalnie do ilości miesięcy przepracowanych w danym roku kalendarzowym (art. 155, 2a i 3 kp).

Powódka przyznała, a wynika to także z listy obecności, że w 2012r. wykorzystała 2 dni urlopu. Nadto z uwagi na dni, w które nie świadczyła za zgodą pozwanej pracy z uwagi na naukę, zrezygnowała z 4 dni przysługującego urlopu wypoczynkowego w każdym roku kalendarzowym (k. 45v). Co prawda pozwana podniosła, że takich dni było więcej, lecz nie przedstawiła na to żadnych dowodów. Powódka nie wykorzystała zatem w sumie 16 dni urlopu.

Ponieważ powódka określiła wysokość swojego wynagrodzenia w celu obliczenia ekwiwalentu za urlop jako wynagrodzenie minimalne (choć w rzeczywistości otrzymywała wynagrodzenie wyższe), to tę kwotę uwzględnił Sąd jako wynagrodzenie określone w stawce miesięcznej w stałej wysokości. W 2012r. tzw. współczynnik ekwiwalentowy wyniósł 21, przez którą podzielono wynagrodzenie minimalne otrzymując ekwiwalent za 1 dzień urlopu w kwocie 71,42 zł. Kwotę tego ekwiwalentu podzielono przez dobowy wymiar czasu pracy pracownika, tj. 8 godzin (pełny wymiar czasu pracy), a następnie pomnożono przez ilość godzin urlopu (16 dni * 8 godzin za każdy dzień urlopu), co stanowi kwotę 1.142,85 zł ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (art. 171 § 1 kp oraz § 14-19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8.01.1997r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14 ze zm.). W pozostałej części żądanie powódki z tego tytułu Sąd oddalił jako bezzasadne.

Od wyroku tego apelację złożyła J. B. zarzucając zaskarżonemu wyrokowi: naruszenie przepisów prawa materialnego - tj. art. 221 § 11 kp w zw. z art. 189 kpc poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz przyjęcie, że powódka wykazała interes prawny w uzyskaniu ustalenia istnienia stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy; naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 221 § 11 kp oraz art. 300 kp w zw. z art. 3531 kc poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powódka była zatrudniona w ramach stosunku pracy oraz pominięcie, że strony zgodnie z zasadą swobody umów decydują o wyborze podstawy zatrudnienia; naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i przyjęcie, iż nie ma znaczenia dla oceny prawnej stosunku łączącego strony wola powódki "uzyskania najwyższego dochodu" oraz, iż czynności z zakresu sprzątnięcia kwaciarni, wymiany i oczyszczania kwiatów oraz przygotowywanie, nie mieszczą się w zakresie zlecenia określonego jako "wykonywanie kompozycji kwiatowych"; ponadto naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 kpc poprzez nie zawarcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Pozwana wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku w części pkt. dot. I do IV oraz VII poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki S. G. kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości trzykrotnej stawki minimalnej, względnie, o uchylenie zaskarżonego wyroku w części pkt dot. od I do IV oraz VII i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest niezasadna i jako taka na uwzględnienie nie zasługuje.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Logicznie uzasadnił swoje stanowisko. Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną Sądu I instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 08.10.1998r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60). Odnosząc się do zarzutów apelacji podnieść należy, że w żaden sposób nie podważają one prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oceniając wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania zgodnie z art. 233 par.1 kpc.

W ocenie Sądu Okręgowego istnienie interesu prawnego w ustaleniu przez stronę powodową łączącego strony stosunku pracy nie budzi wątpliwości. Sąd Okręgowy podziela wykładnię dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15.12.2009r. sygn. akt IIPK 156/09 (lex 577459) zgodnie z którą skoro sam ustawodawca wyodrębnia jako samodzielną sprawę o ustalenie stosunku pracy (art. 23(1) k.p.c., art. 461 § 1(1) k.p.c., art. 63(1) k.p.c.), to oznacza to, że są to regulacje szczególne do art. 189 k.p.c. i potwierdzają jedynie, że w takim powództwie o ustalenie zawsze zawiera się interes prawny, o który chodzi w tym przepisie. W sporze o istnienie stosunku pracy, żądanie jego ustalenia zawsze stanowi o żywotnym prawie (interesie) powoda pracownika nie tylko aktualnym lecz i przyszłym, nie tylko w sferze zatrudnienia lecz i ubezpieczenia społecznego. Słuszne jest zatem stanowisko Sądu I instancji, że S. G. ma interes prawny w ustaleniu istnienia stosunku pracy. Przechodząc do zarzutu zawartego w pkt 2 apelacji podnieść należy, że zasada swobody umów ograniczona jest przepisami obowiązującego prawa. Ustawodawca nie bez przyczyny dodał ustawą z dnia 26 lipca 2002r. do art. 22 kp przepis par. 12 zawierający zakaz zastępowania umów o pracę umowami cywilnoprawnymi. Jak słusznie ustalił Sąd I instancji treść i wykonanie umów realizowanych pomiędzy stronami w spornym okresie zawiera wszystkie elementy umowy o pracę. Należy też podkreślić, że sposób i warunki wykonywania pracy przez S. G. po dniu 2 maja 2011 r. nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy nie dopatrył się naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 233 kpc. Sąd Rejonowy dokonał oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie i wyciągnął logiczne wnioski. Strona skarżąca nie wykazała jakie kryteria oceny zostały naruszone przez Sąd I instancji przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im taką moc przyznając (zob. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). Wbrew twierdzeniom strony apelującej Sąd Rejonowy nie naruszył art. 328 par. 2 kpc. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera ustalenie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowody na których się oparł i przyczyny dla których pozostałym dowodom odmówił wiarygodności. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania S. G. złożone w sprawie VII W 662/12 Sądu Rejonowego w Siedlcach nie pozostają w sprzeczności z ustaleniami Sądu Pracy. Należy zaznaczyć, że Sąd Rejonowy oparł swoje ustalenia nie tylko na zeznaniach S. G., lecz również w dużej mierze na zeznaniach pozwanej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 385 kpc orzekł jak w wyroku.